

Питання відродження вітчизняного виробництва імунобіологічних препаратів.

4 червня в приміщенні Національного інституту хірургії та трансплантології ім. О. О. Шалімова відбулося чергове засідання президії НАМН України. На порядку денному стояло обговорення ряду важливих питань. <...> Серед іншого на особливу увагу заслуговує наукова частина обговорень. Зокрема, питання відродження вітчизняного виробництва імунобіологічних препаратів. Доповідь професора Інституту мікробіології та імунології ім. І. І. Мечникова (м. Харків) професора М. Попова на вказану тему викликала жваві обговорення учасників засідання. Адже не зайве підкреслити, що це є важливим завданням національної та економічної безпеки держави.

На сьогодні в структурі загальної смертності дорослого населення інфекції стабільно входять до першої десятки причин летальних випадків, а серед дітей до п'яти років займають перше місце. Найефективнішим засобом боротьби з інфекціями була й залишається вакцинопрофілактика. Яскравим прикладом за останні 50 років в Україні є динаміка захворюваності на кір, яка з введенням профілактичних щеплень знизилася в сотні разів. Крім того, імунізація є найбільш економічно вигідним способом зниження інфекційної захворюваності. Наприклад, витрати на проведення вакцинації у два рази нижчі від суми економічних збитків при епідемії грипу. Підраховано, що при достатньому імунному прошарку населення Українська держава може зекономити 200 млн дол. США, що становить приблизно п'яту частину всього бюджету системи охорони здоров'я України.

В Україні за останні 10 років захворюваність на інфекційні хвороби невинно зростає. Крім соціально небезпечних інфекцій (туберкульоз, СНІД та ін.), у нас неприпустимо високим залишається рівень захворюваності так званими «дитячими» інфекціями, рівень яких може регулюватися засобами специфічної профілактики. <...> Соціально-резонансний, украй негативний стан справ у сфері вакцинопрофілактики інфекційних хвороб, який існує в Україні вже впродовж багатьох років, обумовлений як економічно-фінансовими труднощами та фактичним знищенням вітчизняної індустрії виробництва імунобіологічних засобів для профілактики й лікування інфекцій, так і відсутністю на сьогодні повноцінної законодавчої бази, яка б врегульовувала відносини в цій специфічній сфері медичної діяльності.

На сьогодні в Україні зареєстровано понад 30 вакцин – усі зарубіжного виробництва (Франція, Бельгія, США, Росія).

Знищення державної індустрії виробництва засобів імунопрофілактики в країні призвело до залежності епідемічного благополуччя населення України

від стратегії вакцинопрофілактики країн-виробників, а профілактика інфекційних захворювань у країні стала ланкою індустріальних інтересів інших держав, оскільки вакцинація населення проводиться в основному імпортованими препаратами.

Між тим ВООЗ рекомендує виробляти вакцини з регіональних штамів. <...> Виробництва імунобіологічних препаратів, безумовно, є значними ресурсо- та фінансовоємними, але вони мають перспективи як з точки зору довгострокових інвестицій і прибутків, так і з точки зору національної безпеки країни.

ДУ «Інститут мікробіології та імунології ім. І. І. Мечникова Національної академії медичних наук України» є єдиною установою в Україні, яка за більше ніж сторіччя свого існування набула неоціненний досвід у розробці і впровадженні у виробництво близько 60 різноманітних вакцин, сироваток та інших лікувальних і діагностичних препаратів для боротьби з туберкульозом, дифтерією, правцем, кашлюком тощо.

Як бачимо, наукові потужності та кадровий потенціал вітчизняних учених дають змогу в короткий термін створити в Україні наукову та технологічну службу для власного виробництва вакцин. Але застаріла матеріально-технічна база, відсутність сучасного біотехнологічного обладнання (останні закупівлі були у 2006 р.) унеможливають реалізацію зазначеного потенціалу щодо створення нових імунобіологічних препаратів для національних потреб.

Отже, розробка та впровадження сучасних імунобіологічних препаратів неможлива без підтримки держави на проведення фундаментальних і прикладних досліджень у цій галузі.

Усі члени президії, академіки, учені й дослідники НАМН сходяться в одному, що задля об'єднання зусиль у вирішенні цього завдання загальнодержавної важливості у якнайкоротші терміни в країні конче необхідно створення національного центру біохімтехнологій (*Засідання президії НАМН України // Національна академія медичних наук України (<http://goo.gl/jZHByD>). – 2015. – 5.06*).